ANY X — BARCELONA 3 DE JANER DE 1890 — NÚM. 447

No més drets sense deberes.
No més deberes sense drets.
Los drets individuals son imprescriptibles, ilegislables é INGARANTIBLES. • Llegislar la Llibertat baix pretext de garantirla, es cometre atentat contra ella. • La llibertat propia acaba allí ahont comensa la llibertat ajena. Es lícit, donchs, al individuo fer tot lo que no perjudiqui á un altre. • La resignació que predican las relligions no es més que la fórmula del engany ab que's preté perpetuar la injusticia social en lo mon. • Las relligions son caixas d'ahorros que viuhen de la estafa d'admetre capitals en la terra, assegurant pagar crescuts interessos al cel.

PERIÓDICH POLÍTICH VERMELL

LA TRAMONTANA defensa 'ls principis liberals més avansats, sense atenuants de cap mena. • LA TRAMONTANA es anti-relligiosa de totas las relligions, perque totas son igualment dolentas y depressivas pera la dignitat y la inteligencia humanas. • LA TRAMONTANA en política defensa sempre al més adelantat contra 'l més reaccionari, y sosté la necessitat d'una gran reforma social que transformi 'l modo de ser del productor, avuy supeditat al capitalisme. • LA TRAMONTANA no está afiliada á cap partit, servint los interessos generals de la llibertat sens compromisos ni preocupacions de sectari.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
Espanya, 1 pesseta trimestre.—Extranjer, 2
Las suscripcións se pagan per adelantat

ADMINISTRACIÓ: carrer de Ponent, 1, 1.er: BARCELONA
Pels pagos s'admeten libransas del Giro Mútuo, lletras de fácil cobro y sellos de 15 céntims. No s'admeten libransas especials de periódichs

PREUS DE VENTA
Número solt, 5 céntims.-30 exemplars, 1 pta.
Surt á llum puntualment cada divendres

NOTICIAS DE LA EPIDEMIA

Alguns malalts als bons causan estragos...
tenint lo *dengue* ab suspensió de pagos.

De fer molts per las festas fartanera,
passan l' *influenza*... d' una borratxera.

Qui l' aixecarse demati l' atipa,
se tomba al llit... y diu que té la *gripa*.

Y á tot donant inacabable plasso,
aquest senyor á molts clava 'l *trancasso*.

NOSTRA CAMPANYA

Algunas observacions fetas per amichs nostres respecte á nostra campanya, sobre tot en sa part anticlerical, nos fan avuy pendre la ploma pera donar quatre explicacionetas, que, si be molts no las necessitan, molts altres las veuràn ab gust y may están per demés.

¿Cóm es que LA TRAMONTANA, nos diuhen alguns, perteneixent á la escola materialista, y per lo tant sent contraria de totas las religions, s' entreté fent una propaganda més determinadament anticlerical que antireligiosa?

Duas cosas tenim que contestar á aquesta pregunta, que efectivament está molt ben fundada.

La primera es que la llegislació avuy vigent sobre penalitat pera la prempsa en materia religiosa, es de lo más draconiá y estrafalari que donarse puga. L' any 1870 va promulgarse 'l Códich penal que avuy encara está vigent ab varios adobs de la restauració, y en ell s' establia en l' article 240, n.º 3, capítol que tracta «dels delictes con ocasió de ser us dels drets individuals,» y secció dels «delictes relatius al lliure exércici dels cults,» que 's penatia ab presó correccional en sos graus mitj y máxim (de 2 anys y 4 mesos á 6 anys) y multa de 250 á 2.500 pessetas, «al que escarnís públicament algun dels dogmas ó ceremonias de qualsevol religió que tinguès prosselits á Espanya.» De modo, que lo que feu la Revolució de Setembre pera garantir la llibertat de cults, fent que no 's poguessen escarnir (únicament ab burla y ab mímica ó paraula») los dogmas ó ceremonias de cap religió en públich, es á dir, devant de molta altra gent, ho agafaren los alfonsins pel seu compte, y ho *interpretaren* aplicant á la paraula escrita lo càstich que sols corresponia segons lo Códich á la acció pública consumada de burla ab mímica ó paraula. Y tant es aixó sixís, que 'l citat article 240 del Códich penal, en sos demés números que estableixen la mateixa penalitat en materias religiosas, diuhen: «lo qui ab fets, paraulas, gestos ó amenassas fassi ultratje al ministre de qualsevol religió desempenyant sas funcions;» «lo qui pels mateixos medis (fets, amenassas, etc.) interrompís las funcions religiosas;» y 'l darrer, que ve precisament darrera l' aplicat á la prempsa, diu textualment: «*El que con el mismo fin* (es á dir, lo de «escarnir públicament alguns dels dogmas, etc.) *profanare públicamente imágenes, vasos sagrados ó cualesquiera otros objetos destinados al culto.*» De modo, que era aplicat lo n.º 3 á la prempsa, resulta que 'l n.º 4 ve á dir: «Se penará ab presó correccional y multa al qui *ab lo fi d' escriure contra la religió*, profani públicament imatjes, cálzers, etc.» ¿No es veritat que aixó es soberanament ridícul? Donchs d' aquestas ridículesas lo Sr. Fiscal n' ha tirat prop d' una dotzena entre cap y coll de LA TRAMONTANA, y ellas feren fa sols un any que pesessin á la vegada demunt de nostre director cinch ó sis causas criminals en que li demanaban més anys de presó que no podia viure. Ara adverteixin que aquest escarni als dogmas ó á las ceremonias católicas (que es lo que ja fa temps s' *interpreta*) cada tribunal l' entent á sa manera, que una denuncia fastigueja y amola més que set *dengues* fins sortintne be en últim cas, y á tot afegimhi la pressió del clero pera perseguir á sos contraris, y queda plenament explicada la primera part y principal del per qué es nostra campanya anticlerical y no anti relligiosa com desitjariam.

Y la segona rahó, á pesar de que no per ella deixariam de fer altra feyna, no deixa de ser també de gran pes. Que las preocupacions no poden desarrelarse de cop y volta, es cosa de tothom sapiguda. Espanya ha sigut un país eminentment fanátich del catolicisme, y no per cert encara son pocas las arrels que li quedan. Donchs be; fins los que ja s' han anat emancipant, sentint los efectes casi sempre més que veyent las causas, han culpat al clero del mal que 'ls feya la relligió, y han vist son enemich més en lo rector, lo vicari, lo bisbe ó 'l papa, que no en la teología, falsa ciencia generadora de tots los efectes del mal que á la humanitat han portat las religions. Y també es tant cert aixó, que veuréu com son molts encara los lliberals y lliurepensadors que, abominant del clero, son capassos de ferli á un Deu qualsevol que se 'ls fassi imaginar, més magarrufas públicas y privadas que un xicot enamorat no es capás de fer per la promesa.

A aquestos, donchs, los aprofita molt nostra propaganda anti-clerical, salpicada, tot lo possible dintre la legalitat, de pessigollas á la idea de Deu, y de alguna que altra bastonada á la teología, interin aném fent salivera esperant lo dia de poderlas cantar claras al Pare, al Fill, y á la demés familia que no es en lloch.

Tal es nostra campanya lliurepensadora, que continuarém ab l' alé de sempre per més contrarietats y persecucions que 'ns poguessin tornar á caure demunt.

PAUPERISME Y CRISTIANISME

I

No n' hi ha prou ab combatre 'l catolicisme segons lo criteri de la ciencia, de la filosofía y de la historia; no n' hi ha prou ab ridiculisar misteris, llegendas y miracles; es insuficient la burla constant del sibaritisme hipócritament disfressat de que 's val lo clero: se necessita tocar la conciencia del individuo y demostrarli ab tota evidencia que si es católich, que si es cristiá, que si es rutinari pera las práctiques y pera las doctrinas católico-cristianas, es injust, y que com á tal es perpetrador y cómplice de tots los mals é injusticias que 's cometen en la societat humana.

Hem de ser clars al mateix temps que verdaders: pera nosaltres l' Evangeli es lo fonament del catolicisme, y aquest es, no sols una rémora del progrés, sino lo causant de la tirania que divideix als homes en tirans y tiranisats; del privilegi, que fa propietaris y desheredats; del monopoli, que, á més de la miseria y la ignorancia, produheix una xifra espantosa de mortalitat. De manera que 'l cristianisme, en comptes de ser l' amich, lo protector y 'l refugi dels pobres, es per lo contrari, lo seu enemich més encarnisat.

Nos proposém demostrar la téssis següent:

«Pera que 'l cristianisme sia verdader, es necessari que la miseria y 'l crim sian eterns.»

Qual antítesis es aquesta:

«Lo progrés es una perfecció individual y social relativa que camina á la perfecció absoluta.»

A la profecía del Cristo: «Sempre hi haurá pobres entre vosaltres,» oposém la fórmula revolucionaria del proletariat: «No hi ha drets sense debers, ni debers sense drets,» y per lo tant, combatirém sense contemplació la desigualtat cristiana pera enaltir la reciprocitat revolucionaria.

Com á método pera la práctica del nostre plan, estudiarém la doctrina católica sobre la distribució de la riquesa, la explicació del pauperisme per la gracia de Deu, la institució de la autoritat, la práctica de la Iglesia fins arribar á la revolució, sa conducta posterior, exposició de las ideas revolucionarias sobre la participació de la riquesa.

A la grandiositat de la empresa aportém nostre amor á la reivindicació proletaria y 'l nostre odi al conjunt de privilegis que, aguantantse 'ls uns á 'ls altres com forsas inconscients que obeheixen materialment á las lleys físicas, tenen encara resistencia suficient pera deturar lo pensament revolucionari.

Lo sentiment es nostre impuls, l' estudi nostre arsenal, la rahó nostra arma de combat, nostre objectiu ajudar á la dona y al home á sa dignificació per la llibertat, y á la societat á conquistar la pau y la tranquilitat que solzament pot obtenirse fent que 'l individuo obtinga de la societat tants drets com debers li dediqui reciprocament.

Aquest traball, sempre útil y necessari, es avuy de gran oportunitat, ja que 'l cristianisme té encara gran forsa per la tradició, la obediencia, l' acaparament de las riquesas y la complicitat de tots los que viuhen sobre las classes pobres; que 'l radicalisme político-lliberal se pert en las miserias del personalisme y dels programas insuficients, indeterminats y contradictoris; que 'ls sabis, baix la fórmula de la lluyta per la existencia, santifican l' éxit contra tota rahó, y per últim, que 'l proletariat del mon civilisat, lo mateix baix lo régimen absolutista de Rusia, que en las nacions democrático-parlamentarias de Europa y América, prepara la revolució, qual resultat inmediatat será la transformació de la propietat y quals conseqüencias serán la abrogació de tots los poders, y 'l triomf de la llibertat.

Si aquest traball no resulta lletra morta, haurém portat nostre concurs, dins de la regió catalana, á la idea revolucionaria, realisant de aquesta manera un dels ideals á que tendeix una part de nostra activitat.

Confiant en la benevolencia dels llegidors de LA TRAMONTANA, prou de preámbul y en lo número vinent entrarim en materia.

LAS LIBRANSAS

ESPECIALS PERA PERIÓDICHS

Quan lo gobern se proposa protegir algun ram d' industria qualsevol, ja podém planye al infelis que tracta de protegir.

Abans los periódichs cobraban gran part de las suscripcions en sellos de 15 céntims, y encara que moltas vegadas no podian fácilment colocarlos tots, quan en nom del periódich se feyan pagos al Estat, alguns cops se li admetian sellos, com en lo timbre del paper per la circulació del periódich per Espanya.

Pero com aixó no deixava de ser engorrós, vetaquí que 'l gobern va estudiar una manera de *protegir* á la prempsa periódica, y va establir al comens del any 88 las libransas especials pera periódichs.

Diu lo gobern: Pagant un 2 per cent de premi (ell may fa res de franch), se vendrán en tots los estanchs unas libransas de 2, 4, 12 y 20 rals, que escrivint allí lo nom del periódich á que van destinadas, será paper moneda per aquella administració periodística, y en cambi ningú més d' allá podrá ferne diners en cas de extravio ó de furt de las citadas libransas. A tal objecte l' Estat fa arxivar la firma y sello, competentment autorisats, de la Administració de cada periódich que vulga presentar libransas al cobro, y fins aquí tot sembla que anirá vent en popa.

Mes arriba lo moment de la práctica, y ¡válgam santa Rita, la que diuhen que afavoreix los imposssibles! allá de protegir á la prempsa periódica se torna tan empalagós, que casi tots d' un en un tenim los periódichs d' anar renunciant á la generosa protecció ab que nostres gobernants nos havian brindat. En primer lloch, en la inmensa majoría de estanchs de casi tots los pobles de poca importancia, que es ahont més se necessitavan aquestas libransas per no tindre cap altre medi de giro, ni saben de que 'ls parlan al demanarlos tals papers. Després, lo qui se n' ha proporcionat alguna, té d' omplir tots los blanchs que hi ha deixat lo gobern, *tant si vol com si no vol*. A nosaltres se 'ns acaban de retornar varias d' aquestas libransas, per no dir lo poble d' ahont venen y quan s' acaba la suscripció que ab ellas se pagava. ¿Y saben per qué? Perque com lo gobern tot sembla que tinga empenyo en ferho malament, ha establert que «un cop entregadas las libransas de la prempsa en provincias, se consulti á Madrit si son verdaderament sortidas del poble d' ahont diuhen pera ser abonadas.» Resultat: que un entrega aquí las libransas, li fan recibo, y anant y venint de Madrit los tals papers, l' interessat no heu los quartos fins que al Estat li dona la real gana.

¿Y per qué tant d' entorpiment? dirán vostés. Molt senzill: á Madrit sempre hi ha grans compromisos pera emplear gent que no serveixen per res, y en aquestos casos ve molt be la creació d' alguna nova oficina nominal, pera acreditar la nómina del amich del diputat, lo parent del ministre, ó 'l marit de la coneguda de algun general. Y per aixó las libransas especials pera la prempsa, que pera respondre al fi de sa creació no tenia d' exigirse més que la firma y sello acreditats del respectiu periódich, tenint d' esser paper pagable á la vista ó poch menos, ara resultan un entrebanch pels periódichs per la estúpida tramitació oficinesca que té de seguir pera cobrarse; y además lo cambi d' interessos en sellos, que 's feya abans, resulta més perjudicial per no poderse fer ab ells cap avuy pago al Estat.

Per aixó al topar nos ab las novas dificultats del cobro d' unas libransas de la prempsa per lli d' any, havém dit:

—No volém més libransas de periódichs, perque no 'ns sobra 'l temps pera anarlo perdent en las oficinas del Estat pera cobrar tart y malament lo que 'ns pertenein. Tinguintho entés tots nostres suscriptors y corresponsals: no envihin timbres de periódichs, que no 'ls donariam com á diner rebut, perque ja estém tips y fregits d' aquesta *protecció* de nostre gobern.

CARTAS DE FORA

Manresa 30 Desembre 1889.

Estimat Director: Sápigan los tranquils llegidors de aquest trempat setmanari, que 'ls manresans, ab motiu d' havernos tocat la grossa, hem estat de festa. Dich mal; volia dir lo gros. Com los que coneixen las nostras costums podrian interpretar malament lo parlar del gros, no vull dir un de aquells tocinets que cada any se rifan, me refereixo al general dels frares. Considero á propósit aquesta advertencia perque no confonguin lo tocino ab lo general.

Los mansos d' aquesta terra li tenian preparada la entrada ab bombo, platets y molta cera; mes quan estavan reunits pera comensar la gresca, varen donarlos la nova de que 'l gros havia arribat ab un tren de carga y que á lo menos feya duas horas que era á la nona, no quedantlos altre remey que carregarse la cera al coll y *con la música á otra parte.*

Durant sa estancia aquí, hi han hagut molts tocaments *piadosos* y abrassadas *místicas.*

Lo dia de marxa, com que a Manresa la llana abunda molt, l' anden de l' estació quedá ple de llonass que anaren á despedirlo. Quan ja estava encaixonat, comensaren á baladrejar de tal modo, que 'ls passatjers se cregueren transportats á una plassa de toros. Vejent que los insults al progrés no paravan, un passatjer, avergonyit de sentir alló, y tal vegada recordant l' any 35, comensá á regalarlos *cortes de mangas* ab tanta sombra, que de no marxar lo tres s' arma un escándol mayúscul. De regrés á la ciutat tothom deya: «Al arribar *Mico*, y al sortir *Botifarra.*» ¡Ay catacólichs, si no os hi afanyéu s' acaban las bessas! La enfermetat de moda, també 'ns ha fet una visiteta; sols que aquí s' anomena la *gripia* política y la garrotada administrativa.

Disposi de son amich

UN MANSO

Sant Joan Despí 31 Desembre 1889.

Sr. Director: En aquest poble hi ha un senyor propietari que paga tot l' any lo gasto d' un altar y té un jornaler destinat pera guarnirlo quan venen las diadas. Per Nadal aná aquest home encarregar á fer la feyna, y com á bon pagés que es, abans de comensar feu beguda al peu del altar, alsant la carbassa. Véureho mossen Pau y armarli un esbalot y treurel de la iglesia á crits y á reganys al pagés, tot fou un. ¡Cosas de Paus! Si tres Paus fan un ximple, com se sol dir, ja li dich jo que entre 'l rector, lo jutje municipal, lo qui ara ha entrat á alcalde y l' agutzil, tindrém bona mostra del gremi.

Disposi de son servidor y amich

JEPICH VALENT

DIÓGENES

(Dolora)

Diógenes, un papanatas
que per fugir del soroll
vivia dintre una gerra
lo mateix que fos *arrop;*
segons la historia de Grecia,
aquet divertit senyor,
á la llum d' un fanalet
y com qui busca cargols
en nits de pluja, buscava
un home perfet per tot.
A cents y á mils ne trobava,
pero li semblaban folls,
mucha planta y poca uva,
pocas nous y molt soroll!
L' un tenía vanitat;
era l' altre un envejós;
l' altre la set de riquesas
li estava corcant lo cor,
l' altre darrera las *faldas*
s' entretenía en fer l' os;
l' altre volent figurar
en tot posava 'l seu nom;
y en fi, be prou regirava
plassas, carrers, carrerons,
pero en lloch del mon podía
trobá un home *de debó.*
Quant un dia ve, que topa
ab un home gras y roig,
que assegut en un pedrís
estava prenent lo sol.
Diógenes alsa 'l fanal,
y tirantli la claror
á la cara, l' examina
desde 'l cap fins als talons.
Després d' un hora d' examen
ab moltíssima atenció,
com si 's coneixesin d' anys
aixís conversan los dos:

DIÓGENES.—¿Com te dius?
HOME. ¿Jo? ¡*Miranius!*
DIÓGENES. Crech que de guassa 'm respons.
HOME. Sí; ¡Y be! per saber mas obras
¿per qué t' haig de di 'l meu nom?
DIÓGENES (No vol dirme com se diu,
mundana gloria no vol!)
Mira que assentat aquí
t' embrutas los pantalons
y si 't veuhen se 'n riurán.
HOME. Que se 'n rigan, no 'm fan por;
las rialla no fereixen!
com los fusells *chassepots.*
DIÓGENES. (¡Ola! no té vanitat
se riu del que digui 'l mon).
¿Ets feliz segons se veu?
HOME. ¿Que só feliz? poch á poch;
felissos ho son los ximples
y de ximple jo no 'n so.
DIÓGENES. Diapenas no ho dich per tant,
vull dir que ets molt tranquil...
HOME. ¡Molt!
DIÓGENES. Pero ab tot y ser tranquil
si alguns te dessin lo vot
y concejal te nombressin,
¿no voldrias darte tó
lluhint la mangala y banda
en festas y professons?
HOME. ¡Qué 't pensas qu' estich tocat!
més m' estimo pendre 'l sol
y cantá unas peteneras,
que no pas fer lo ninot.
DIÓGENES. (Me va agradant aquest home;
tant de bé que hi *siga tot*).
¡Vols deixarme quatre duros?
HOME. ¿Y per xó tantas cansons?
Aquí 'n tens trenta, quaranta,
cinquanta, cent; ¿ne tens prou?
DIÓGENES. ¡Je ho crech! ja se 'ls tornaré...
HOME. No ho vull.
DIÓGENES. ¡Per qué?
HOME. Perque no;
los deutes portan barallas
y vull se amich de tothom.
DIÓGENES. (Quan dich que aquest home es *home*...
vejám, probém per l' amor).
Amich te dono las gracias;
ja veig qu' ets molt generós
y en paga de ta finesa
vull dispensarte un favor;
jo conech una nineta
maca com un pom de flors...
HOME. ¿Si? ¿y qué?
DIÓGENES. Qué vols dir ¿y qué?
¿que no sents á dins del cor,
quan te parlo d' una noya,
una extranya sensació?
HOME. Veyám, déixem escoltar...
no sento re...
DIÓGENES. ¡Aixó 'm respons?
Pero may t' han entrat ganas
de que 't donguin un petó
ó de dalshi...
HOME. ¿Qué?
DIÓGENES. ¡Com qué?
¿pot ser no m' esplico prou?
¿que no has estimat cap noya?
¿que no sabs lo que es lo foch
de l' amor que mortifica
fins que s' ha esbravat lo cos?
HOME. No sé res, may hi sentit
ni 'l més mínim formigor;
veig noyas, mes quan las veig
me las miro... y *se acabó.*
DIÓGENES. (*entussiasmat*) ¡Bravo! ¡vingan aixas mans!
¡vingan los brassos y tot!
per fi hi pogut trobá' un home;
un home perfet y bo;
un home sense defectes;
un home sense passions!—
Y dihent aixas paraulas
l' agafa y se 'l posa al coll,
y 'l fica á dins de la gerra
lo mateix que fos pebrot
que 'l tractés de confitar.
L' home, creyent que es un boig,
crida... s' espanta... 's desmaya.
Per darli 'l sabi socós
me li desfá la corbata,
li discorda 'ls pantalons
li arremanga la camisa...
¡Valgam sant Nin y sant Non!
¡Quin desengany més terrible
y quin mico més graciós!
Aquell que ell creya que era home
sense faltarnhi ni un trós,
era... ja poden pensarsho...
¡Os ha provat lo Capó!

Joseph M.ª CODOLOSA

Per fi tenim ja successor d' en Rius y Taulet en la persona del Sr. Maciá y Bonaplata.

Al ser elegit aquest senyor alcalde de Barcelona, va dir que procuraría imitar á son antecessor en tot lo que pogués.

Preparemnos, donchs, á veure un nou don Francisco 'l Ceremoniós y 'l Derrotxador...

Pero de guardarropía.

Lo *trancasso* nos ha fet veure la padrina aquesta setmana.

Després d' agafarlo nostre dibuixant Llopart y d' haver d' anar á corre-cuyta á trobar un altre artista per la lámina d' aquest número, á cal grabador han agafat lo *dengue* casi tots, y no 'ns han pogut entregar á temps lo joch de cabeceretas novas que teníam d' estrenarse en lo present número, y que per l' expressat motiu tenim de deixarho per la setmana entrant.

Si la *gripia* ho vol.

Se queixa molta gent del Ajuntament de aquesta ciutat perque no 's cuyda de res del mal que avuy regna, no procurant un altre hospital ni cosa de profit.

Jo crech que no tenen rahó los que aixís se queixan.

¿De qué 's cuyda l' Ajuntament? De qui entra y de qui surt de regidor, y de qui tenía d' heredar á n' en Rius y Taulet.

¿Y encara volen que 's cuydin de més epidemias?

Lo gobern ha concedit que l' Ajuntament de Barcelona puga elegirse ell mateix l' alcalde aquesta vegada, en lloch de nombrarli de real ordre com determina la lley.

¿Y saben per qué 'ns ha fet aquesta gran concessió? Per no haver pogut entendres en l' enredo del nombrament.

Donant lo *momio* al un tots los demés pretendents se li declaravan enemichs, y pera sortir del conflicte ha deixat que 's desenredessin á cala ciutat entre ells mateixos.

Ah, pero aixó si, consti que 'l gobern ho ha fet pera demostrar sos principis lliberals, fent veure que es partidari de que cada poble 's fassi l' alcalde, per més Barcelona que sigui.

¿Qui es capás de dubtar de la lliberalitat dels sagastins?

No sabian com sortir del pas y s' ho han arreglat d' aquest modo.

Continuém, donchs, esperant nous conflictes en la familia sagastina, pera que 'ns concedeixin alguna cosa.

També á Gracia ha deixat lo Gobern que 's nombrés l' alcalde 'l seu Ajuntament, sent població de més de 20,000 habitants, que son las que desde Madrit ja reben aquesta feyna feta.

¿Y saben per qué? Escoltin lo que 'n diu un periódich de Madrit: «*Por no provocar disidencias en el seno del partido liberal.*»

Ja está vist; quan no s' entenen
y barallantse ells ab ells
se fan trenta mil capdells,
á ser *lliberals* s' avenen.

Lo *Correo Catalán* diu que 'l *dengue* es un cástich de Deu.

Y en una altra part diu que en la seva redacció, administració é imprenta hi ha tants atacats, que se 'ls fa molt difícil la sortida del periódich.

Y donchs, home, ¿per qué no entent lo natural, es á dir, que Deu li está dihent que plegui?

Aquestos carlins sempre están en guerra encesa ab lo sentit comú.

També demana 'l *Correo Catalán* que 's fassin pregarias pera que se 'n vagi 'l *dengue.*

Escolti, senyor apagallums: quan un de sos redactors l' agafa, ¿diu un parenostre, ó be 's fica al llit y envia á buscar lo metje?

¡Ah hipócritas!

Se diu si en algunas poblacions se pensan fer funcions relligiosas pera que se 'n vagi 'l *dengue.*

Per algo s' ha dit que l' Africa comensa als Pirineus.

Pero es precís aclarar que á Espanya no ho es tota africana.

No hi ha més que las iglesias... que son los oassis del salvatjisme.

Lo rey de Portugal ha sigut coronat lo dia dels Ignocents.

Aixó es una monarquía de broma que porta la llufa.

Lo mateix dia morí á Oporto la destronada emperatriu del Brasil, en la més desconsoladora soletat.

Vet aquí una llissó d' última hora que no aprofita á ningú.

¡Si al menos l' hagués tingut al comensament de son regnat!

Cridém la atenció de nostres llegidors sobre lo traball que avuy comensém á publicar baix lo títol de *Pauperisme y Cristianisme.*

En ell se demostrarán tals cosas de las relligions en general y de la católica en particular, que á bon segur que será la navaja que deixará repelats tots los clatells que, esquilats ab las estisoras de la sana rahó, los quedava encara algun repel de preocupació respecte á ideas relligiosas.

Darrera d' aquest traball n' anirán d' altres, y fins algunas traduccións de célebres autors, perque junt ab la propaganda jocosa y satírica volém anar donant alguns altres traballs serios pera fer cada dia més variat y apetitós lo plat de TRAMONTANA que servim setmanalment á nostres llegidors y amichs.

Fa pochs dias va reunirse á Tarrasa un grupo bastant numerós de fabricants, pera tractar de si concedirian la pesseta de plus y la hora de menos de treball los dissaptes á sos obrers, en vista de la concesió igual iniciada per algun altre fabricant de la mateixa localitat.

De tots los fabricants reunits, la majoría manifestá sa conformitat á la concesió; altres (encara que pochs) digueren que farian per lo que veurian; mes un fabricant concejal dels de la nova elecció, anomenat *Federal*, de patillas molt groixudas, tan groixudas com sa inconseqüencia, va ser l' únich de la reunió que va combatre, ab arguments tan calurosos com poch correctes per la digna classe traballadora, la concesió de que 's tractava.

Just es, donchs, que nostres germans los fills del traball de Tarrasa estiguin alerta y sápigan distingir, no fiantse d' alguns llops que, disfressats ab la pell d' ovella, son sos més temibles enemichs.

☞

A Portugal se nota grandíssima agitació, tementse allí un moviment en favor de la República pel istil del que hi ha hagut de poch al Brasil.

Y aixó que tot just ara acaban de coronar á un rey.

Segons lo que allí tinga de succehir, valia més no posarshi.

☞

Aquest pastel de la conciliació del partit liberal, costa més d' estar cuyt que de lliurarse d' un costipat aquest ivern.

En Lopez Dominguez y en Cassola, es á dir, los descontents de las espasas, no volen avenirse.

Donchs, apa, homes, si no voléu que ho donguin...

A guanyarsho.

☞

Uns telégramas diuhen aquestos dias que lo emperador de Russia está envenenat, altres asseguran que té 'l *dengue*, y uns altres afirman que la enfermetat que té es que se li ha ficat la por al cos, y que veu nihilistas fins entremitj del caldo de la escudella.

Pero senyor, si no li agrada l' ofici que fa, ¿per qué no cambia?

Per no dar son bras á torce
ni entelar la majestat,
se puja á un trono de grat...
pero se 'n baixa per forsa.

☞

Los carlins ja deuhen estar contents. Per fi D. Carlos ha pujat al trono.

Sí senyors, al trono de Portugal, hi ha pujat D. Carlos de Braganza.

Los ha tocat una especie d' aproximació...

Pero sense premi ni reintegro.

☞

Al nou rey de Portugal li ha agafat lo *dengue* pels dias de la seva coronació.

Mal senyal.

Si comensa ja suant y ab *trancasso*, ¿cóm acabará aquest regnat?

Qualsevol ho prevéu.

☞

S' ha acabat satisfactoriament la huelga que feya catorze setmanas sostenian los obrers fundidors de Barcelona y son voltants.

Al dir satisfactoriament, ja compendrán nostres llegidors que volém dir obtenint victoria los obrers, ja que d' altre modo no podría haverhi satisfacció per nosaltres.

Celebrém que la víctima de sempre comensi á imposarse.

☞

Lo próxim diumenje tindrá lloch á Olesa una vetllada literaria-musical pera celebrar en lo *Circol Democrátich* d' allí la brillant inauguració pública de la escola laica que acaba de obrirse en aquella vila.

Augurém mal de caixal al rector y satisfacció per tal festa á tota los bons lliberals.

☞

També á Alella 's prepara una solemne vetllada pera veure si acaba de patir aquell rector, volent perseguir l' Ajuntament y l' Alcalde de allí perque va permetren una fa set ó vuyt mesos.

Assistirán á aquesta vetllada, además de varios notables professors d' ensenyansa laica, nostre Director J. Llunas, nostre colaborador J. Torrens, y nostre amich lo distingit catedrátich d' Historia natural d' aquesta Universitat Odon de Buen, y aixís lo *mossen en cap* d' allí, que no volía caldo lliure-pensador, tindrá de péndresen aquestas tres tassassas, que dubto que pugui pahirlas.

Y que torni á intentar ridiculesas de procés després d' aquesta, y veurá com hi tornarém més sovint.

Y sempre en *crescendo*.

☞

Sr. Administrador de correos: ¿No 's podria fer algo per veure si s' evitava que á un suscriptor nostre de Fulleda, provincia de Lleyda, se li quedessin casi sempre 'l periódich, creu que en la mateixa població y ab complicitat de algun empleat de correus d' allí? ¿No estaria be fer alguna vegada un escarment en aquestos empleats llanuts que creuhen que tractantse de LA TRAMONTANA y volguentho 'l rector tot ha de serlos permés?

ANUNCI

***

Ja fa tres dias que anant
cercant almoynas pel mon,
va perdrers un frare guapo,
d' ulls negres y de pel roig.
Al castell, tres dias justos,
també fa que per dissort
van perdrer la pubilleta
qu' era l' encant de tothom.
Per eixas pérduas sensibles
y misteriosas del tot,
al convent tot son absoltas
y al castell suspirs y plors.
A qualsevol que 'ls presenti,
li donarán plens de goig...
pel frare beneytas gracias,
per la noya un grapat d' or.

JUANITO CATALÁ

Un noy d' onze anys venia per Vinarós nostre apreciat colega de Madrit *El Motin*.

Un dia un pareil de beatas d' aquestas que 's cuydan de tot menos de casa seva, van á trobar al noy, l' agafan de la má, y ab molta... bonetería lo portan devant del rector. Aquest sense igual que si 'l noy no tingués familia, lo sermoneja, li diu que va á condemnarse, y li mana que no torni á casa seva, que 's quedi interin á casa las beatas, mentres ell se dedica á buscar una casa de beneficencia pera tancarlo.

En tant la familia 's desespera buscant al noy, y gracias que al cap de cinch dias de perdut los seus oncles lo troban á la porta de la casa de las beatas, se l' emportan, lo fan explicar perque va desapareixe, y 's descobreix lo pastel.

Y ara dich jo: ¿no es aixó que van fer lo rector y las beatas un seqüestro en tota regla penat per la lley?

Donchs mentres lo clero continúhi comentent delicte ab impunitat no hi ha que esperar que s' esmeni.

☞

Un feligrés de Castellvell y Vilar nos fa varias preguntas sobre lo que opiném de la conxorxa en aquell poble de rector y alcalde, arreglantse las cosas del comú com si ells dos fossin los amos absoluts.

Home, aixó no li extranyi. Sotana y vara d' autoritat se completan tant moltas vegadas, que son los germans bessons més ben posats d' acort pera tiranisar al poble.

Ab aixó, si volen posar remey al mal, comensin pera altiar per fam al sotana no acostantse á la iglesia, y luego espavilintse en la confecció dels esquitxos de Rius y Taulet de poble.

Y pensin «que á grans mals grans remeys.»

☞

La iglesia de la Espluga Calva ha sigut robada d' un modo molt salat.

Sense fractura de cap porta los lladres s' han ficat dintre; sense fractura de porta, pany ni clau, los lladres han obert los armaris ahont se guardavan las eynas sagradas de plata, han robat tot lo que han tingut per convenient, *han tornat á tancar los armaris*, y feulos un nus á la cúa.

¡Quin modo de robar ab més confiansa!

¡¡Ni que fossin de la casa!!

☞

D' un convent de Toledo s' ha escapat una esposa de Deu tirante dalbaix d' un segon pis.

¿Qué tal serian las delicias celestials que allí disfrutaria, quan á tal extrém s' aferrá pera fugirne?

Perque tenen de saber mos lectors, que una de las *caricias* que li propinavan las co-esposas de son marit, era que feya sis mesos que la tenian tancada en un quarto fosch á pa y aygua.

¡Son tan caritativas las tals germanetas!

☞

Lo rector de Polinyá va fer de bogadera lo dia de Nadal fent servir lo cossi de cala missa, y, entre moltas altras clericalladas, va dir:

—¿Sabéu qui son los *flacsmasons*? jo os ho dire: son una colla d' ases, y son los més tontos que segueixen la lley de Satanás.

Y va quedarse tan satisfet.

Luego baladrejá contra LA TRAMONTANA, dihent que *sobre tot no la llegissin ni la compressin*.

No está mal xafat del tot. Perque jo sé que á Polinyá hi ha qui es aficionat á llegirla sense comprarla. ¿Creu que parlo per vosté, senyor rector? Donchs vosté mateix.

Ah, m' alegro de las tonterías que ha dit.

Y gracias per la propaganda.

☞

Per Andalusía corria un fabricant de miracles averiats, á qui li deyan *el santo de Valdepenyas*.

Pel dia d' Ignocents un periódich de Málaga vol donar una guassa, y al matí publica la noticia de que havia arribat lo tal sant, hospedantse á la redacció de *Las Noticias*, altre diari de Málaga.

Una munió de coixos, mancos, cegos y més esguerrats de cervell que d' altre puesto acudeix allí, que al final se decideixen á seguir la broma vestint un mosso de la imprenta ab barba postissa y túnica pera semblar *sant*, lo qui comensa á repartir cómicas y extravagants benediccions, pero que 'ls fanátichs creuhen que fan verdaders miracles, y comensan á pregonar que han fet grans curacions.

La llástima fou que la autoritat hi prengués cartas portant lo mosso disfressat de sant á la prevenció, que sino, resulta tan miraculosa aquella ignocentada com lo més acreditat santcristo ó sucursal de Lourdes que pugan imaginarse.

¡Cuánta llana encara 's té d' esquilar!

CANTARS

D' aquell amor que 'm jurares
sols me 'n queda un trist record:
la pelada... qui vaig ferme
al topar jo ab un cantó.

—

Tinch una casa, m' aymia,
molt *peluda*... de contar,
potser si tú m' hi ajudessis
acabessin més aviat.

J. ABRIL VIRGILI.

XARADA

A *Total* sol la Marta
molt tranquila diu que *quarta*,
per la salut adobá;
mes sent en dita *hu-segona*
com *tres* conexi cap persona
de fástich s' aberrirá.

A. GIBERT

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8 Poblet catalá
1 8 7 3 4 8 7 * *
5 4 3 7 3 6 * *
8 2 3 4 8 * *
7 1 4 8 * *
7 8 5 * *
5 2 Nota musical
6 Consonant

IGNASSIET

MUDANSA

En lo correr de *total*,
número *tot*,
la dona d' en Marsal
caigué al *tot*.

J. TERRÉ

SOLUCIONS

Á LAS CADORNAS DEL NÚMERO PASSAT

XARADA:—Ca-mi-se.
ANAGRAMA:—Algun. Angul. Ungla.
GEROGLÍFICH:—Per oleses Olesa.

Tip. «La Academia,» Ronda de la Universidad, 6, Barcelona.